

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, [2 marca 2017 r.]

Adam Bodnar

IV.567.1.2016.BB

**Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości**

W dniu 24 marca 2016 r. zwróciłem się do Pana Ministra z prośbą o stanowisko w przedmiocie określonych regulacji ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2014 r., poz. 24 ze zmian.), a ściślej – odesłania zawartego w art. 2 ust. 3 ustawy do odpowiedniego stosowania przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich, w rozwiązaniu tym istnieje pewna luka, brak jest bowiem regulacji dotyczącej sytuacji prawnej osoby, wobec której zapadło prawomocne postanowienie o uznaniu jej za stwarzającą zagrożenie (życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób) i umieszczeniu jej w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym – następnie uchylone przez Sąd Najwyższy, który jednocześnie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi udzielonej Rzecznikowi przez Pana Marcina Warchoła, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, wskazano na okoliczność, iż po odbyciu przez osobę skazaną kary pozbawienia wolności, w postępowaniu przewidzianym następczo „jedyną możliwością jest stosowanie procedury cywilnej”. Podkreślono także, że rozwiązanie takie pozostaje konstytucyjnie dopuszczalne, gdyż znajduje oparcie w art. 31 ust. 3 Konstytucji, określającym materialne i formalne przesłanki ograniczenia praw konstytucyjnych (w tym prawa do wolności osobistej).

Stanowisko Ministra Sprawiedliwości co do spełnienia przez art. 2 ust. 3 ustawy z 22 listopada 2013 r. standardów konstytucyjnych znalazło potwierdzenie w wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie sygn. K 6/14: Trybunał orzekł, iż art. 2 ust. 3 ustawy nie jest niezgodny z zasadą *ne bis in idem* wynikającą z art. 2 Konstytucji, oraz nie jest także niezgodny

z art. 42 ust. 1 Konstytucji. Trybunał uznał, iż decyzja ustawodawcy o zastosowaniu procedury cywilnej do postępowania przewidzianego ustawą, które może prowadzić do zastosowania środków o charakterze prewencyjno-terapeutycznym, nie może być konfrontowana z konstytucyjnymi standardami procesu karnego. Umieszczenie w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym nie ma bowiem penalnego charakteru, a zatem wskazane wzorce konstytucyjne są nieadekwatne.

Niemniej jednak pragniemy podkreślić, że przekazane w poprzedniej korespondencji uwagi Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczyły wyłącznie pewnej luki prawnej zaistniałej na tle odesłania zawartego art. 2 ust. 3 omawianej ustawy – a odnoszącej się do postępowania następującego po kasatoryjnym orzeczeniu Sądu Najwyższego. Niezależnie od okoliczności, że – w ocenie Trybunału Konstytucyjnego i Ministra Sprawiedliwości – umieszczenie w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym ma charakter „prewencyjno – terapeutyczny”, a nie penalny, nie może być stosowane bez prawomocnego bądź przynajmniej wykonalnego rozstrzygnięcia sądowego.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t. jedn.: Dz.U. z 2014 r., nr 1648 ze zmian.) uprzejmie proszę Pana Ministra o doprecyzowanie dotychczasowego stanowiska, a mianowicie, proszę o wskazanie podstawy prawnej dla przebywania osoby w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym – w sytuacji, gdy ewentualne zabezpieczenie procesowe upadło w ciągu miesiąca od prawomocności orzeczenia (art. 757 kpc), a Sąd Najwyższy uchylił prawomocne postanowienie o umieszczeniu danej osoby w Krajowym Ośrodku.

Proszę także o przekazanie stanowiska, czy Pan Minister dostrzega konieczność zmian ustawowych w zakresie stosowania przepisów kodeksu postępowania cywilnego do postępowania toczącego się na podstawie ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób – we wskazanym wyżej zakresie, tj. na etapie postępowania następującego po kasatoryjnym orzeczeniu Sądu Najwyższego.

(-) [*Adam Bodnar*]